de laatste rechtzinnigen zich bij hen vreemdelingen zouden gevoelen, en dan zou men hen zonder twijfel verzoeken, om óf heen te gaan óf zich te onderwerpen. Men zegt, dat om den wille van den vrede men zich moet schikken naar de nieuwe denkbeelden; men tracht op eene zachte manier die denkbeelden onder de leden der kerk populair te maken; men zegt, dat het zeer treurig zou zijn, als men moest zien, dat leidslieden en de kudden die door hen geleid worden niet overeenstemmen in de belijdenis, waaruit men afleidt, niet dat de leidslieden het oude geloof moeten behouden, maar dat de kudden het nieuwe moeten aannemen, en dit uit deferentie voor de predikanten, die, beter onderwezen, zeer wel weten, dat de Christus der nieuwe school veel meer vertroosting biedt dan die der oude. In *Evangile et Liberté* en zelfs in de *Semeur Vaudois*, had menig artikel de strekking, om dit plan tot uitvoering te brengen, en dit geschiedde zonder opzien te verwekken. Zonder opzien, want men wil liefderijk de twisten vermijden, die zoo dikwijls voorkomen te Genève, in Frankrijk, in Duitschland en in Duitsch-Zwitserland; zij moeten bij ons niet vernieuwd worden in het zoo schoone kanton Waadland. Zonder beweging, maar toch niet zonder dat de rechtzinnige predikanten het bemerken, en ook niet zonder dat eenvoudige gemeenteleden het gewaar worden, wier gezond verstand zich niet laat misleiden door dogmatische spitsvondigheden.

Arme zielen gevoelen zich geergerd door het lezen van zekere artikelen of stukjes artikelen in dagbladen die beweren slechts de stichting der gemeente op het oog te hebben. Daarom werd ook van den kansel menige aanval vernomen op de nieuwe school, welke niet anders waren dan eenvoudige antwoorden op de benauwdheid die sommige zielen bekroop, doordat zij in aanraking kwamen met de leeringen der nieuwe school."

Zoo gaat de schrijver voort en toont daardoor een open oog te hebben voor het gevaar waarin Waadland's volk en kerk zich bevindt, door de ontkenningen der nieuwe school.

WINCKEL.

Voor Kinderen.

EENE REIS IN DE MIDDELEEUWEN.

VIII.

EINDELIJK.

Thans moesten onze reizigers over het verre woeste hoogland van Pamir, om zoo te komen aan Kasjgar, de volkrijke handelsstad. Wat hen hier weder trof, was, zoo in 't hart van Azië een groot aantal Christelijke kerken te vinden. De Nestorianen hadden hier, gelijk in de groote stad Samakand, al vroeg gemeenten gesticht, die bloeiden.

Nu kwamen de drie gezellen te Khotan, en stonden zij aan den rand van de uitgestrekte woestijn Gobi, door de Chineezen *Sjamo*, d. i. Zandzee genoemd. De reis door die woestijn was hoogst gevaarlijk. Het weder wisselde er geweldig en daarbij braken dan dikwijls plotseling zandstormen los. Een sterke wind joeg het zand in wolken en kolomen door de lucht. Men moest dan 't lijf zien te bergen achter struiken of bezijden de laatdieren, om niet door het zand verstikt of er onder begraven te worden. Dat velen hier 't leven hadden gelaten, zagen de Polo's duidelijk. Overal vonden zij de geraamten van lastdieren, die in de woestijn waren bezweken. Die beenderen wezen hun als 't ware den weg aan, welken zij moesten nemen, maar waren tevens een herinnering aan het gevaar, waarin men hier verkeerde. Op kameelen reizend, hadden de Polo's toch *dertig* dagen werk, om door deze eindelooze zandvlakte te komen. Doch het gelukte eindelijk.

Zoo hadden zij dan na veel moeite den oostelijken oever van deze zandsee bereikt, en de eerste stad van het oude rijk Sjatsjoe, de »Zandstad". Toen de Mongolen China aanvielen, was deze stad de eerste, die van hen te lijden had; zij werd toen met bijna al de inwoners als weggevaagd. Doch ook hier blonk onzen reizigers, op de grenzen van China, weder het kruis te gemoet, ten teeken dat er Christenen woonden. Al eeuwen bloeide hier de Christelijke kerk, en de regeering, uit het vredelievende vorstenhuis van Tang, begunstigde de Christenen.

In deze streek zagen onze reizigers ook iets dat hun bijna tooverij toescheen en dat ook later, toen zij 't vertelden, volstrekt niet werd geloofd. Op zekeren tijd namelijk kwamen zij in het huis van een wever, die aan den weefstoel zat. Hij liet den vreemdelingen een stuk stof zien, dat hij vroeger had afgewerkt en er wat vuil uitzag. Toen zij het nu genoeg bekeken hadden, nam de man het weg, en — wierp het in 't vuur!

Met verbazing zagen onze Venetianen den man aan. Waarom deed hij dat? Doch zij zett'en groote oogen op, toen de wever hen lachend in 't gezicht zag en heel kalm toekeek, terwijl de wat vuile stof in 't vuur lag. Nu, dit kon hij ook gerust doen, want het weefsel leed van het vuur geen schade. Na een oogenblik werd het er weer uitgehaald, 't was even goed te gebruiken als vroeger, en al het vuil was er nu af.

Misschien dachten de reizigers wel dat er tooverij onder school, maar men lei 't hun weldra anders uit. De stof waaruit dit weefsel bestond was vervaardigd van *asbest* of *amiant*. Dit behoort eigenlijk tot het rijk der delfstoffen, niet er groen, geel of grijs uit en wordt in vezels aangetroffen in de spleten van zekere steenen. Die vezels nu zamelden de lieden op en maakten er een soort linnen van. Zoodoende wonnen zij veel wasschen uit. Want had nu iemand b.v. een halsdoek gedragen tot hij vuil was, dan wierp men 't stuk maar in 't vuur; 't verbrandde toch niet en kwam er schoon weer uit. Evenwel mocht het vuur niet te heet zijn, want dan smelt het asbest en wordt gelijk aan glas. En een halsdoek of een hemd van glas zitten niet makkelijk.

Ik moet hier nog bij vertellen, dat ook in onzen tijd in die streken, ja ook in Italië en Spanje, nog linnen wordt gemaakt van asbest. Dat het hier niet wordt gebruikt, komt daar vandaan, dat het niet te overvloedig wordt gevonden en dat de toebereiding nog al omslachtig is. Ook zouden de waschvrouwen er veel tegen hebben. Nog weet men, dat de Chineezen kachels van asbest maken, of liever van gom en asbest, tot deeg gekneed.

De reizigers waren nu in China, dat reeds voor 6 eeuwen zeer dicht bevolkt was; de eene stad volgde op de andere en overal grimmelde het van menschen. Eerst kwam Sö-'tsjui, de eerste stad aan den beroemden, grooten Chineeschen muur, die indertijd is gebouwd om het land tegen de Tartaren te beveiligen; daarna Kan-tsjui-foe, waar de reizigers maar weer eens eventjes een jaar oponthoud hadden. Verder Hsi-ning-foe en nog vele steden, die ik maar niet zal noemen, wijl niet alle lezers alle zouden onthouden. Overal echter vond men Christelijke kerken of althans groepjes Christenen, die tot de Nestoriaansche kerk behoorden.

Te Kan-tsjui-foe hoorden de Polo's, dat de Groot-Khan was aangekomen in zijn zomerverblijf, Clemens-foes of Shangtoe geheeten. Daarheen zonden zij nu een boodschapper om hun aankomst te melden. Nu wachtten zij af wat de vorst bevelen zou. Zij waren nog altijd *vertig* dagreizen van hem verwijderd. Zoodra echter Koeblai-Khan gehoord had, dat de vreemdelingen waren aangekomen, zond hij hun boden te gemoet, om hen uit te noodigen mee te gaan naar het paleis van den vorst.

AAN VRAGERS.

Wat is de reden, zoo vraagt de Amerikaansche lezer verder, dat sommige woorden in den Bijbel cursief gedrukt zijn en andere tusschen haakjes geplaatst.

Onze Bijbel is uit het Hebreeuwsch en het Grieksch vertaald. In die talen nu drukt men zich anders uit dan in de onze, gelijk trouwens bij alle vreemde talen 't geval is. Doch het verschil tusschen onze taal en de twee genoemde talen is zeer groot.

Indien men nu letterlijk woord voor woord vertaalde wat er staat, zonder meer, zou de zin dikwijls geheel onbegrijpelijk, of wel kwalijk te verstaan zijn. Dat zien we het best als we b.v. eens de volgende teksten lezen, maar de *cursief gedrukte* woorden weglaten, die in het oorspronkelijke *niet* staan.

Romeinen 5:16:

En niet, gelijk [*de schuld was*] door den éénen die gezondigd heeft, [*alzoo is*] de gift; want de schuld is wel uit éene [*misdaad*] tot verdoemenis, maar de genadegifte is uit vele misdaden tot rechtvaardigmaking.

Romeinen 5:18:

Zoo dan, gelijk door éene misdaad [*de schuld gekomen is*] over alle menschen tot verdoemenis, alzoo ook door éene rechtvaardigheid [*komt de genade*] over alle menschen tot rechtvaardigmaking des levens.

Ps. 27:13:

Zoo ik niet had geloofd, dat ik het goede des HEEREN zoude zien in het land der levenden, [*ik ware vergaan*].

Daarom hebben onze vertalers heel verstandig er woorden ingevoegd of bijgevoegd, die bepaald noodig zijn en er eigenlijk in de meeste gevallen in *behooren*, omdat zij er wel niet naar de letter, maar toch naar den zin bij gedacht moeten worden. Er zijn ook vertalingen, waarin zulke invoegselen niet cursief worden aangegeven. Doch de Staten-vertalers gingen zoo nauwkeurig te werk, dat ieder zien kon wat er door hen ter opheldering was bijgevoegd.

Tusschen haakjes staan volzinnen, die ter verklaring dienen, b.v. Joh. 9:7: »En zeide tot hem: Ga henen, wasch u in het badwater Siloam (hetwelk overgezet wordt: Uitgezonden). Hij dan ging henen en wiesch zich, en kwam ziende." Daardoor wordt dan voor den lezer de zin verduidelijkt. Dit geschiedt ook nu nog vaak als wij iets schrijven.

(Hierbij zij nog opgemerkt dat *cursief* eigenlijk beteekent loopend schrift: 't is de *schuine letter*, terwijl de gewone drukletter loodrecht staat).

CORRESPONDENTIE.

M. te R. 't Is in orde ontvangen; wellicht vinden we er later een plaatsje voor, al is het dan, gelijk onlangs, voor het vers. We zullen zien.

T. E. te H. In een volgend nr.

HOOGENDIJK.

INGEZONDEN STUKKEN.

Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.)

Geachte Heer Redacteur!

Mag ik als veeljarig abonné op de *Heraut* eenige gastvrijheid in uw blad verzoeken?

In het *Doetinchemsch Weekblad* van 10 dezer las ik de volgende tirade van Ds. Gispen in de *Bazuin* van 3 dezer geplaatst:

»Een jaarlijksche bid- en dankdag en wat onthouding van tabak, wijn en sterken drank kan de ongerechtigheid der Amerikanen voor God niet goedmaken of wegnemen, evenmin als de Engelschen door Bijbelverspreiding hunne zonde tegen het achtste gebod kunnen wegnemen."

Ik ontroerde — voor meer dan veertig jaren werd mij als jongeling door een lichtzinnigen spotter de smadelijke woorden naar de voeten geworpen: »de Engelschen zijn huichelaars, met hetzelfde schip zenden zij afgodsbeelden en zendelingen". Tegen de enkele woorden »het zijn niet dezelfde menschen, die dit doen", kon de spotter niets inbrengen. Steeds beantwoordde ik met dezelfde woorden al dergelijke opmerkingen, die mij later — nu nog geen tiental dagen geleden — door de vijanden des Evangelies gemaakt werden.

En nu.... natuurlijk niet alzoo bedoeld, andere woorden, maar toch dezelfde tegenwerping, nu niet door een lichtzinnigen spotter, maar door een waardig Dienaar des Evangelies, geen wonder, dat ik ontroerde en met Ds. Adama van Scheltema vroeg: wat bedoelt Ds. Gispen met die woorden?

In Mei a.s. hoopt de Nederlandsche Zendingvereeniging wederom een Evangeliebode naar West-Java af te vaardigen; met hetzelfde stoomschip gaat misschien jenever of opium naar Java. Zenden wij nu dien zendeling om de zonden van het Nederlandsche volk te verzoenen, of doen wij het in gehoorzaamheid aan het bevel des Heeren: »Predikt het Evangelie aan alle creaturen", onzen God dankende, dat niet alleen het gif der zonde den Javanen gebracht wordt, maar dat er ook zendelingen gaan, die hun de blijde boodschap van Gods genade in Christus brengen?

De spotter van voor veertig jaren leeft nog, en dankbaar ben ik, dat hij de *Bazuin* niet leest, want nu zou hij mij zeggen: »vriend, ge ziet, dat mijn opmerking van voor vele jaren niet zoo onjuist was, want nu komt mij ter hulpe een van uwe geestverwanten."

De sighting heap over de onthouding begrijp ik evenmin. Hoewel ik zelf geen z.g. afschaffer of onthouder ben, zoo dunkt mij, dat toch elk Christen zijnen God dankt voor elke poging die gedaan wordt, door wie of op welke wijze ook, om den grootsten vijand der volkeren, den Drankduivel, te bestrijden en indien mogelijk te redden hen, die ten doode gegrepen zijn.

Met dank voor de verleende plaatsruimte, hoogachtend

Uw dienstwillige
J. M. A. BICKER CAARTEN.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Werkendam A, S. Oudkerk te Maassluis.

AANGENOMEN: Heteren en Randwijk, J. J. Bajema, emer. pred. te Staphorst.

BEDANKT: Middelharnis, S. Oudkerk te Maassluis B. — Leeuwarden B, H. C. van den Brink te Rinsumageest. — Nichtevecht, J. J. Bajema, emer. pred. te Staphorst. — Aalten B, J. J. Berends te St.-Anna-Parochie B.

Nederlandsche Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Willemstad, W. J. Beerekamp te Echteld. — Burgh (cl. Zierikzee), Overlande c. a. en Borssele, C. J. H. Verweijs, cand. te Middelburg. — Tiel, H. van der Heeven te Benningbroek. — Gameren (cl. Zalt-Bommel), J. D. J. Ideoburg te Ter Aar. — Hierden (cl. Harderwijk), D. Bax Hz., cand. te Doornspijk. — Woubrugge, T. G. C. Rappard te Zuilichem en Nieuwaal. — Vinkeveen, C. Bouthoorn te Groot-Ammers. — Bunnik en Vechten, J. H. Gunning te Leersum. — Goudriaan, T. Lekkerkerker, cand. te Leiden. — Oterleek, P. H. Kapteijn, cand. — Akkerwoude, B. Zoete te Augustinusga. — Wilnis, W. R. Kalshoven te Kesteren. — Rolde, J. H. de Roode te Metslawier. — Garrelsweer (toez.), W. H. Lieftink te Loenen (Geld.)

AANGENOMEN: Rolde, J. H. de Roode te Metslawier c. a. — Usselo (Lonneker), G. J. B. Stork, cand. te Amsterdam.

BEDANKT: Wilhelminadorp en Schore c. a. (cl. Goes), C. J. H. Verweijs, cand. te Middelburg. — Gorredijk, J. van Giffen te Heerenveen. — Hooge-Zwaluwe, J. Schouten te Geervliet.

Onder vriendelijke dankbetuiging aan zoovele geabonneerden, die de **Administratie** de verschuldigde abonnementsgelden over het afgeloopen kwartaal toezonden, neem ik de vrijheid, hen, die dit nog niet deden, nogmaals aan mijn verzoek te herinneren, om zulks alsnog **vóór of op den 21sten dezer** te doen.

De abonnementsprijs is voor »De Heraut" *f* **1.20** per kwartaal.

Op ontvangst van den postwissel wordt den afzender daarvan terstond bericht gezonden, dat tevens tot quitantie strekt.

J. A. WORMSER,
Directeur-Uitgever.

Amsterdam, Jan. 1896.

Advertentien.

Heden overleed tot onze diepe droefheid, na een kortstondige ziekte, onze geliefde Echtgenoot en Vader, de Heer

HARM NIJHUIS,

in den ouderdom van 75 jaren en 9 maanden.

Wed. H. NIJHUIS—GRUPPEN.
A. NIJHUIS.
J. W. NIJHUIS—CASPERS.
J. HEMMES.
Z. HEMMES—NIJHUIS.

Coevorden, 15 Januari 1896.

L. G. WEISZ & Co.,
Commissionairs in Effecten,
Prinsengracht bij de Prinsenstraat,
No. 157,
AMSTERDAM.

Theologische School
der Gereformeerde Kerken in Nederland.

In de maand December ontvingen we de volgende **Collecten**: Van de Gemeenten: Rouveen *f* 23.66; 's Gravenhage B *f* 55.57½; Haarlem B *f* 6.73; Wormerveer *f* 6.66; Oenkerk *f* 10.35; Garijp *f* 6.05; Dieren B *f* 3.88; Diever *f* 10.15; Dwingeloo *f* 9.21; Beilen *f* 8.30; Westerbork *f* 5.23; Hijken *f* 3.73; Vledder *f* 1.49½; Staphorst *f* 4.43; Gouda A *f* 10.30; Almkerk *f* 15.20; Maasland B *f* 25; Boxum *f* 7.91½; St. Jacobi Parochie *f* 2.81; Britsum *f* 6.55; Marrum *f* 8.35; Suawoude *f* 5.80; Bergum *f* 2.26; Hallum *f* 16; Pieterburen *f* 7; Leeuwarden B *f* 16.24; Heteren *f* 1.80; Bussum *f* 4.19; 's Graveland *f* 2.80; Nederhorst den Berg *f* 2.24; Muiderberg *f* 0.13; Kootwijk *f* 2.50; Heerde *f* 5.17; Suawoude *f* 6.70.

Halve collecte: Ede *f* 6.47½; Hasselt *f* 5.55; Steenwijk B *f* 6.85; Rijswijk *f* 2.32; Oomgerhou en Schettens *f* 4.84; Middelburg A *f* 8.35½; Middelburg B *f* 9.05; Middelburg C *f* 21.24; Vlissingen A *f* 11.87½; Vlissingen B *f* 6.18; Serooskerke A *f* 4.96; Serooskerke B 6.61; Koudekerke *f* 8.80; Meliskerke *f* 2.80; Veere *f* 5.15; Gapingen *f* 0.93; Vrouwenpolder *f* 1.89; Oostkapelle *f* 4.61½; Domburg *f* 1.73; Grijpskerke *f* 8.33; Arnemuiden *f* 1.81½; St. Laurens *f* 1.67; O. en W. Souburg *f* 6.07.

6 Dec. Collecten: Middelstum *f* 28.53½; Leeuwarden A. *f* 17.05; Gasselter Nijveen *f* 10; Smilde A. *f* 0.60; Aalden *f* 7.83½; Steenwijk A *f* 6.05; Ommen *f* 32.49; Schoonhoven *f* 10.57; Genderen *f* 13.48; Amstelveen *f* 12.84; Uithuizen *f* 26.25; Bedum A *f* 25; Donkerbroek *f* 5.63; Bunschoten A *f* 19.30½; Zwolle A *f* 36.91; Warfum *f* 12.17½; Hoogeveen A *f* 25.92½; Meppel *f* 35.88; Wapenveld *f* 2; Middelburg A. ½ 6 Dec. Coll. *f* 9.25; Leiden A extra Coll. *f* 32.30; Kampen 6 Dec. Coll. *f* 52.02.

Giften: Van eene zuster te Rotterdam *f* 25; te Bodegraven gevonden in de kerkcoll. *f* 1; te Zaandam van vr. P. te Z. *f* 1; Van de Geref. Jongelingsvereeniging te Apeldoorn *f* 2.50; te Terneuzen gevonden in de kerkcoll. 25 Aug. *f* 2.50; van Prof. Dr. A. Kuyper te Amsterdam *f* 10; van W. G. te Dedemsvaart *f* 5.

Voor de Uitbreiding: Barneveld *f* 34.75; Wapenveld *f* 1; Dieren B *f* 3.50; Dieren A *f* 12.25; Apeldoorn A *f* 35.50; Apeldoorn B *f* 2.50; Wildervank *f* 15; Sellingen *f* 7.50; Oostwedde *f* 10; Velp *f* 10; Vlaardingen A *f* 25; Dordrecht A *f* 2; Dordrecht B *f* 1; Sliedrecht *f* 3; Heinenoord *f* 2; Rijsoord *f* 1; Amsterdam A en B *f* 120.50; Nieuwer-Amstel *f* 5; Sloten *f* 2; Uithuizen *f* 11.

De 6 Dec.-collecten beginnen wel aardig regelmatig in te komen. Als 't zoo maar voortgaat en de stroom niet te spoedig ophoudt, kan het dit jaar goed worden.

Waar we niet in groote sommen doen, is geregeld collecteeren eene behoefte.

J. NEDERHOED, *Penningmeester.*

Middelstum, 13 Jan. 1896.

P. VAN EIJK.

Firma JOHANNES KRAMER & Co.,
DAM 15—17, AMSTERDAM.

Koopen en verkoopen **EFFECTEN, diverse LOTEN** en vreemde **COUPONS,** Wisselen Gouden Zilveren **MUNTEN** en vreemde Banknoten. Sluiten **PROLONGATIEN** en **BELEENINGEN.** Nemen gelden à **DEPOSITO** ½ pCt onder de prolongatiekoers. Bedragen tot en met Duizend Gulden worden op vertoon terugbetaald.

ENCYCLOPÆDIE
DER
Heilige Godgeleerdheid,
DOOR
Dr. A. KUYPER.

Drie Deelen, ingenaaid f 16.75; in drie halffederen banden f 21.25. (Losse banden per stuk f 1.—).

DE UITGEVER,
Amsterdam. J. A. WORMSER

Bij *J. A. WORMSER*, te *Amsterdam*, kwam van de pers:
Een wandel met God.
Levensbeschrijving van den WelEerwaarden Heer
J. J. A. PLOOS VAN AMSTEL,
DOOR
Dr. L. WAGENAAR.
Met Portret en andere afbeeldingen.
Prijs f 1.—.

EXCELSIOR.
Geïllustreerd Tijdschrift voor Neerlands Jongelingschap en Volk
ONDER REDACTIE VAN
A. J. HOOGENBIRK en J. A. WORMSER.
Prijs per jaargang (12 Nrs. à 16 pag. en 12 Nrs. à 8 pag.) f 3.50.

Inhoud van het No. van 7 Januari 1896: **Heil en Zegen! — „De belofte zijner toekomst"** (met plaat). — **Aan „Excelsior."** (Poëzie). — **Vallende Sterren. — De familie Hyde.** (Een schets uit Engelands geschiedenis in de zeventiende eeuw). — **Maria in den tempel** (met platen). — **Gymnastiek. — Dapper, maar roekeloos.** (Schetsen uit het leven van Witte Cornelisz. de Witte), door E. GERDES. — **Nog iets uit het leven van Engelands grootsten prediker. — Veelvraten. — Uit het leven.** (Wat een Christen is. Navolgenswaard. Zonderlinge adressen. Stijlbloemen). — **Vragen en Antwoorden. — Vragenbus. — Prijsvragen.**

Amsterdam. HÖVEKER & ZOON.

GOLDSCHMEDING's
PIANO's en ORGELS
zijn alom bekend en worden bij toeneming gevraagd.
GROOTE MAGAZIJNEN
KEIZERSGRACHT 305,
Warmoesstraat 141, Amsterdam.
VRAAG Catalogus en Condities, van Huur, Ruil en Betaling.
Speciale Inrichting voor Reparatie.

NIEUW KERKGEBOUW te BREDA.

Ontvangen sedert 1 Januari 1896: Van N. N. te Alphen a/d. Rijn *f* 1, van Ds. J. v. d. S. te Andijk *f* 5, gift van de Ger. kerk te Kampen *f* 10, ½ coll. van de Ger. kerk te Stadskanaal *f* 7.70, gift van de Ger. kerk te Haren (Gr.) *f* 1.50, gift van A. R. B. te Schettens door Ds. C. H. *f* 1, van den kerkeraad der Ger. kerk B te Veenendaal *f* 2.50, gift van Ds. R. te Rijnsburg *f* 2, gift van A. W. R. te U. *f* 25.

Was 1895 voor de kerk van Breda zoowel op geestelijk als op stoffelijk gebied gezegend, 1896 verschaft ons nu reeds niet minder ruime stof tot dankzegging. Het adres van den Penningmeester, die steeds gaarne bereid is de gaven en collecten voor een nieuw kerkgebouw te Breda in ontvangst te nemen, is onveranderd gebleven; terwijl het adres van den kerkeraad behoort te zijn aan Ds. W. Kapteijn, en zulks met het oog op wijziging van het jaarboekje voor 1896.

De Penningm. der Geref. kerk te Breda.
P. K. VAN BOON.

B., 14—1—'96.

Vrije Universiteit.

Uit Friesland kwam het welkome bericht, dat daar bijeenkomsten op onderscheidene plaatsen worden voorbereid, ten einde de belangstelling voor het Hooger Onderwijs op den grond van Gods Woord en onze Gereformeerde belijdenis op te wekken en te verlevendigen, om, zoo mogelijk, te komen tot het houden van een Provincialen Universiteitsdag. Van heeler harte hopen Directeuren, dat daarvan recht vruchtbare en gezegende bijeenkomsten het gevolg zullen zijn. De grootste moeielijkheid is altijd de voorgangers te vinden, welke hun tijd en gaven willen ten beste geven, om in die samenkomsten op te treden. Wij twijfelen echter niet, of deze zullen wel gevonden worden. In ieder geval is het een verblijdend verschijnsel, dat *de behoefte* aan meer ijver en belangstelling weêr gevoeld is, en mannenbroeders uit onderscheidene plaatsen zijn samengekomen om daarover met elkander te spreken en middelen te beramen, die onder den zegen des Heeren strekken kunnen, om tot het gewenschte doel te komen. Mogen hunne verwachtingen vervuld worden en bovenal de Geest der gebeden vaardig worden in die samenkomsten. Moge ook het voorbeeld dezer broederen op andere plaatsen navolging vinden.

Aan den heer jhr. Mr. W. H. *de Savornin Lohman* is op zijn verzoek door het College van Directeuren, na ingewonnen advies van het Curatorium, eervol ontslag verleend als hoogleeraar aan onze Hoogeschool. Hij is reeds sinds den aanvang des jaars in functie getreden als rechter in de Arrondissements-Rechtbank van 's Gravenhage. Terwijl zijn heengaan ons een oorzaak van droefheid is, hebben wij zulks niet kunnen verhinderen. De omstandigheden hebben er toe geleid. Het gebeurde op Seinpost vooral is er de hoofdaanleiding toe geweest. Wij kunnen slechts hulde brengen aan den ijver, waarmede genoemde heer zijn taak heeft vervuld, en den oprechten wensch uitspreken, dat de Heere hem ook in zijn nieuwen werkkring rijkelijk moge zegenen en tot een getrouwen getuige Zijns Naams stellen.

W. HOVY.

In dank ontvangen:

Voor de Vereeniging:

Aan Contributiën:

Door den heer L. C. Coopius te Ittersum *f* 160; door Ds. F. W. Sluyter te Heeg *f* 119; door F. W. J. Wolf te Lopik *f* 37.50; door den heer J. H. Dekker te Voorthuizen *f* 50.50; door Ds. A. L. Ruijs te Serooskerke *f* 125.50; door den heer A. B. Jonker te Uithuizermeeden *f* 21; door Ds. W. B. Renkema te Rijnsburg *f* 32; door den heer L. A. Kemp te Culemborg *f* 19.50; door den heer H. van Noort te Loosduinen *f* 100; door Ds. C. de Gooyer te Bennekom (Ede) *f* 20; door den heer G. J. Kloosterman te Heino *f* 6.50; door den heer C. Bosloper te Ouddorp (Dirkaland) *f* 12; door den heer J. Wolfswinkel te Schiedam *f* 190; door den heer G. Hoppe te Vreeland *f* 36; door Ds. K. Troost te Ambt-Vollenhove uit Blokzijl *f* 11.50; uit Kuinre *f* 8; uit de Wetering *f* 10; uit Stad Vollenhove *f* 21.75; uit Ambt-Vollenhove *f* 23.50, samen *f* 74.75.

Aan Collecten: (voor de Theol. faculteit.)

Van de Geref. kerk te Harlingen A *f* 19.26½; van idem te Franeker *f* 20.30; van idem te Sexbierum *f* 16.20; van idem te Oosterbierum *f* 19.03; van idem te Lollum *f* 7.55; van idem te Winsum *f* 9; van idem te Tzum *f* 3.25; van idem te Arum *f* 8.18; van idem te Tzummarum *f* 8.98½; van de Geref. kerk te Bennekom *f* 10; van idem te Witmarsum *f* 4.30½.

Aan Schenkingen:

Door den heer J. H. Dekker te Voorthuizen: van den Geref. kerkeraad te Voorthuizen *f* 7.67; van Ds. J. H. H. te K. *f* 2; van N. N. te V. *f* 0.83, samen *f* 10.50; door den heer P. M. Kersbergen te Nichtevecht, van N. N. *f* 1.50; door den heer J. Wielenga te Sexbierum, van de Halvestuiversvereeniging *f* 13.60: gevonden in de collecte te Breukelen *f* 2.50; van de Geref. Jongel. Ver. Rehoboth te Montfoort *f* 3.34½; door de adm. v/d. Heraut van den heer C. Mansfelt *f* 5; gevonden in de collecte der Geref. kerk te Amsterdam B, nieuwjaarsgift van eene weduwe *f* 1; door den heer G. Hoppe te Vreeland van N. N. *f* 2.50.

Voor de Medische Faculteit:

Van Ds. H. H. te S. *f* 5; door den heer H. van Noort te Loosduinen van Mr. H. A. v. d. V. *f* 5; van A. v. D. *f* 2, samen *f* 7.

Voor het Hospitium:

Van Phydias *f* 3.

Voor het Studiefonds:

Door den heer H. van Noort te Loosduinen, van L. van H. *f* 1; uit de Catechisatiehuis van de Geref. kerk te Loosduinen 7.35½, samen *f* 8.35½; door de adm. van de Heraut van den heer E. H. Lammers *f* 5; van den heer A. H. Hartsuiker, beiden te Voorst *f* 10; door Prof. Dr. J. Woltjer *f* 30.25.

S. J. SEEBAT.
Hilversum *Penningmeester.*

ELECTRISCHE DRUKKERIJ.
Voorheen J. J. ARND en ZONEN.